

ILUSTRIRANI

GLASNIK

LETNA NAROČNINA ILUSTR. GLASNIKA KRON 8.-, ZA DIJAKE KRON 6.-; POSAMEZNE ŠTEVILKE 20 VINARJEV :: LETNA NAROČNINA ZA NEMČIJO KRON 10.-, ZA DRUGE DRŽAVE IN AMERIKO KRON 13.-

SLIKE IN DOPISI SE POŠILJAJO NA UREDNIŠTVO ILUSTRIRANEGA GLASNIKA, KATOLIŠKA TISKARNA. ::: NAROČNINA, REKLAMACIJE IN INSERATI NA UPRAVNIŠTVO LISTA, KATOLIŠKA TISKARNA V LJUBLJANI

LETNIK 1. * 4. FEBRUARJA 1915 * IZHAJA VSAK ČETRTEK * ŠTEV. 23.

Ulica francoskega mesta po bitki.

Italijani v Albaniji. ☉ Zakavkaško bojišče. ☉ Turčija v vojski. ☉ Kaznjenci v Sibiriji. ☉ Prelaz Užok v naših rokah. ☉ Boji v Karpatih. ☉ Podmorski čoln U VII. ☉ Francoska admiralna ladja „Courbet“. ☉ Naši dragonci zajamejo oddelek ruske pehote. ☉ Padli junaki.

Italijani v Albaniji. Italijanski vojaki v pogovoru z domačinkami.

Na obvezovališču.

Slika iz rusko-japonske vojske. — Napisal G. Erastov. — Prevel Ant. Žužek.

Na dvorišču stare kitajske molilnice gori stražni ogenj.

Včasih zapiha nočni veter in ogenj zagori svetleje; prasketajoči plameni se vijejo visoko v mrak in temne sence plešejo po sivih stenah svetišča. Stara, širokovejnata vrba stoji kakor čuvaj ob vhodu svetišča in žalostno pošumeva z ostanki svojih orumenelih listov.

Povsod na dvorišču leže v rdeči svetlobi ognja ranjenci. Nepremično leže na mokri zemlji zaviti v sive vojaške plašče.

Od časa do časa težko, zategnjeno stokanje in zmedeno govorjenje vročičnih. Tu intam plane kdo pokonci in se zgrabi za obvezano glavo; širokoodprte oči zastirme za hip v igrajoče plamene ali v neprodarno temo tam zunaj, kjer gore na višinah drugi ognji, podobni majhnim, rdečim pikam; nato se pokriža in mrmraje nerazumljive besede pade nazaj na tla ter umolkne.

Nedaleč od grmade stoji zdravnik. Lasje na njegovi odkriti glavi so se tesno sprejeli in vise čez zgubano, potno čelo; obraz je pokrit z rosnimi kapljicami in upale prsi pod odpeto bluzo dihaajo sunkoma, naporno; rokave ima zavihane do komolcev, roke pokrite s krvjo. Dolgo stoji in gleda ves zamišljen v prasketajočo grmado. Nato potegne z roko preko čela, kakor da se je otrsela težkih sanj, in se obrne v molilnico. Pri vhodu postoji ob vrsti sivih postav, ki leže ob steni. Večinoma leže odprti oči in gledajo v črno, brezzvezdno nebo; nekaterim igra lep, pokojen nasmeh okrog ustnic; drugi so odprli usta, kakor da hočejo nekaj zaklicati, in tretji spet kažejo zobe.

Tu vlada mir in tišina; nič stokov, nič blodnega govorjenja, še dihanja ni čuti.

Tu leže mrtvi.

Doktor jih prešteva z očmi in šepetaje računa.

Na prag stopi duhovnik. Ogenj z dvorišča osvetljuje njegovo sklonjeno, koščeno postavo, odeto v umazano, sivo suknjo, njegovo brado, blede obraz in zmršene, dolge lase ter odseva v njegovih velikih, solznih očeh.

Oče Lavrentij obstane pred mrtvimi, nervozno gladeč gube svoje revne duhovniške suknje.

Do polovice zgorela, okapana kitajska sveča daje le skromno razsvetlavo; koti na visokem, z rdečimi, težkimi tramovi podprtem stropu so zažgnjeni v temo. Na izrezljanem oltarju stoji med dvema lesenima, masivnima stebroma mirno in dostojanstveno podoba Bude; svoje dni je bila bogato pozlačena, a sedaj je že vse odpadlo in obledelo. Pred Budo leže ali stoje maliki, veliki in majhni, pozlačeni in poslikani, darilne skodelice, težki svečniki iz svinca, listi papirja, popisanege z molitvami, zvitki blagodišečih svečic; v kupu pepela ostanki darovanega sadja; stari, raztrgani molitveniki, vezani v modre prtene platnice in s svinčnimi zaklopnicami, polomljeni šopi umetnih cvetlic, ki so nekaj krasile oltar, čepinje razbitih darilnih žar, molilne kroglice. Med vso to šaro leže pomešani krvavi šopi šarpije, umazani konci obvez in razbite stekleničice za zdravila.

Ob oltarju se svetlika iz polteme visoka, z debelo plastjo prahu pokrita krsta, pač namenjena za smrt bonca. Velik bobnen, ki je gotovo služil ob posebnih prilikah svojemu namenu, nadomestuje sedaj mizo in je ves obložen z zdravnikovimi steklenicami in orodjem.

Blizu odprte skrinje vojne lekarne leži na raztrganem, umazanem plašču častnik. Glavo ima vso v obvezah, ki so močno krvave. Roke z očrnelimi prsti pritiska na prsi. Zelo se muči in njegovi boleštni vzdih napolnjujejo ves prostor visoko pod strop.

Na drugem koncu svetišča je polno ranjenih vojakov. Luč seveda ne seže tjakaj, le obveze se belijo iz mraka. V vsem prostoru diši močno po krvi in jodofomu.

Kmalu prideta zdravnik in oče Lavrentij.

Doktor se skloni čez častnika, potipa čelo in roke, zmaje z glavo in sede na prazen zaboj od prepečenca.

»Štiriindvajset,« pravi in si napravlja pipo.

»Štiriindvajset,« ponovi oče Lavrentij za njim; stoji pred oltarjem, roke prekrižane na prsih in strmi v zdravnika. »Štiriindvajset!... Toliko... mrtvi... spé... Jezus Kristus! Štiriindvajset, štiriindvajset!«

Boječe pogleda častnika, nagne glavo na prsi in jame šepetaje premikati ustnice. V bližini se zaslišijo koraki. Oče Lavrentij se strese in se ozre plašno v vrata.

Vstopi zdravnikov pomočnik, študent medicine, udratih lic, sključen in ves zavrt v plašč.

»Nič bolje?« vpraša zdravnik.

»Ah, kako naj bo bolje! Bom pač tudi poginil!« odvrne študent in se zgrudi na sukneno preprogo v kotu.

Zdravniku se zmračijo čelo in slabe volje kadi pipo.

Čez nekaj časa se zgane študent pod plaščem:

»Gotovo ste si izbrali smrt od lakote, Ivan Kapitonovič?! Danes še niste ničesar zaužili. Zastran mene si ne pritrujete —

Italijani v Albaniji. Italijanski vojaki na straži ob morju.

zakaj neki? Jaz sem že tako na koncu, počemu bi še jedel? Le neumna in potratna zamuda. Pop je tudi dejal včeraj, da... no, a Vi morate na vsak način jesti, Vi!

»Ne vznemirjajte se, Andrej Pavlič, ne dajte Vam dobro. Ležite mirno!« pravi zdravnik.

»Tudi prav! Ha, ha, kmalu bomo vsi ležali mirno.«

Študent se zavije nazaj v plašč.

Doktor je medtem pokadil pipo in privlekel na dan škatlico konserv.

»Ali disenterija človeka kmalu pobere?« vpraša oče Lavrentij.

»Boste že videli, kadar poginem,« zakriči študent pod plaščem.

»Pustite ga, pop, saj je že bolj mrtev kakor živ. Danes je, revež, obvezal osemdeset mož. Rajši kaj pojejte! Prav slabo izgledate danes.«

»Ah, rajši ne, hvala lepa, dragi moj, hvala lepa! Nisem lačen in tudi ne maram preveč skrbeti za svoje grešno telo.«

Sanitetni podčastnik stopi na prag.

»Kaj novega, Mihejev?«

»Še eden!«

»Težko ali lahko?«

»Še ne morem dognati. Kožo na glavi ima obdrgnjeno, a ne spoznam, kje tiči glavna poškodba.«

»Ali se drži še sam pokonci?«

»S težavo — a kam naj ga spravim?«

»Hm, da... To je vprašanje... Vzemite svetilko! Pojdite!«

Popusti načeto konservo in odide s sanitetcem na dvorišče.

»Še eden! O Bog, o Bog! Kdaj bo tega konec? ...« toži oče Lavrentij. »Vedno nove prinašajo... In počemu umirajo vse te krščanske duše? ... Smrt je napravila imenitno gostijo... In stoji zapisano: Ljudstva vstanejo — — —«

»Tak nehajte vendar,« prosi študent in se zravna pokonci. »Kdo naj to prenese? Eden stoka, drugi plače, tretji blebeče neumnosti. Kaj je tukaj pekél? Norišnica? ... Ljudstva bodo vstala? Pustite jih, naj se more, naj se nabadajo, naj se sekajo! ... Da bi Vas vrag!«

Oče Lavrentij umolkne. Počene na tla in podpre glavo z rokami. Dolgi prameni las mu padejo čez obraz, samo oči, velikih in strmečih, ne zakrijejo.

Doktor se kmalu vrne, zapiše nekaj v knjigo in se znova spravi nad konservo.

V temnem delu molilnice govore ranjenci v deliriju, drugi glasno smrče. Častnik zdajpazdaj globoko, pretresljivo zavzdihne in zastoče.

Zdravnik je konservo pojedel, leži na umazani preprogi in dremlje. Študent leži nepremično pod plaščem. Oče Lavrentij se je naslonil ob steber in z zaprtimi očmi moli. Tako mine ura. Mirno. Le ranjeni oficir vzdihuje ves čas.

Naenkrat dvigne oče Lavrentij glavo in se obrne k vratom. Trudni, počasni koraki drse po kamnitem tlaku, prihajajo bliže. Oče Lavrentij steza vrat in pritiska roki na srce.

Med vrati se prikaže sklonjena, široka postava vojaka. Previdno vstopi, obstane med vrati in se prime za podboje. Pazljivo gleda okoli sebe, kakor da nekaj išče. Gre še par korakov dalje. Ko zagleda očeta Lavrentija, obstane kakor ukopan. Mišice na obrazu se napno in z gornjim telesom se nagne naprej, kakor da se hoče zagnati vanj. Tudi oče Lavrentij ne odmakne oči od njega in tako se gledata par groznih trenutkov. Njuna obraza sta si čudovito podobna.

Vojak se zgane, oče Lavrentij zakriči.

Zdravnik odpre oči in plane pokonci.

»Kaj je? Kdo je? Ranjenec? Kaj ti je?«

Vojak se obrne k doktorju. Izraz njegovega lica se hipoma izpremeni in okrog usten mu šine otroško preprost smehljaj. Samo njegov bolesten napeti pogled išče okoli, kakor da pričakuje nekaj skrivnostnega, groznega.

»Kaj te boli, dravec? Koga iščeš?« vpraša vnovič zdravnik.

»Iščem... Vaše blagorodje... glejte, iščem častnika...« začne z negotovim glasom.

»Častnika iščeš? Katerega in zakaj?«

»Oh, tistega... enega onih... japonskih... Vaše blagorodje.«

»Aha, tak tako smo!« dé zdravnik tiše in naguba čelo. Stopi pred vojaka in mu pogleda ostro v oči. Ta se še vedno preprosto smehlja, a oči umakne pred njim.

»Torej japonskega častnika iščeš?«

»Na povelje, Vaše blagorodje... tu nekje tiči... Ko sem tako ležal... ga zagledam... šel je čez dvorišče naravnost sem noter... Njegove oči...«

»Hm! Njegove oči, praviš. Kaj je z njegovimi očmi?«

»Ko sem 'ga hotel s kopitom puške po glavi...«

»Tako, tako... no, in?«

»Sva se oba zvrnila po tleh... da, oba... zgrabim ga za goltanec... začnem ga daviti... oficirja... Japonca... Njegove oči so postale tako velike... kar okrogle... tako me je gledal, hropel je in me je gledal, in njegove oči so bile tako...«

»No, in?«

»No, pa sem ga zadavil!«

»Zadavil!« ponovi s tresočim glasom oče Lavrentij.

»Na povelje, Vaše blagorodje!«

Zdravnik si otira čelo, migne z očmi očetu Lavrentiju in potreplje vojaka po rami.

»Dobro je, dobro, ljubi moj... Ga že najdemo, tvojega oficirja. Povprašamo našega podčastnika, gotovo ve.«

»Na povelje, Vaše blagorodje!«

»Mihejev!« pokliče doktor skozi okno, zamašeno s papirjem.

Podpolkovnik Minnich,
adjutant bosenskega deželnege šefa
pl. Sarkotića.

Sveta vojska razglašena v kurdski vasi.

»Daj, pokaži mu, pokaži, japonskega oficirja, veš? ...« ukaže doktor na glas in pristavi natiroma: »Spravi ga spat, pa glej, da ne bo delal neumnosti, razumeš?«

Na pragu se bolnik okrene in pristavi roko k čepici:

»Pokorno naznanjam, Vaše blagorodje: na straži številka pet vse v redu!«
»Že dobro, z Bogom!«

Tudi oče Lavrentij odide kmalu vun.

»Teja sem se zmeraj najbolj bal; a se mi zdi, da to že ni več prvi slučaj!«

»In pop,« reče študent izpod plašča.

»Ali niste še ničesar opazili?«

»Da, mogoče tudi on ...«

»Konec se začneja!« pravi študent.

»No, kaj zato! ... Mogoče sva midva tudi že zapisana ... Z menoj, sevé, bo bolj enostavno. Brrr! Slišite, Ivan Kapitonovič, vbrizgajte vendar temule praporščaku kaj ... sicer bo še dve uri stokal.«

»Se ne splača. V pol ure dotrpi. Naše zaloge so itak pičle.«

»Vem, da nismo založeni; ampak če bom začel tako tuliti, boste pač — ker sva prijatelja, veste — žrtvovali zame malo dozo ... Oh, oh! Prokleta stvar! In začne s spremenjenim glasom stokati ter se zvija in krči pod plaščem.«

Oče Lavrentij pride nazaj. Zelo je vznemirjen, ozira se nemirno okrog sebe ter poka nervozno s členki prstov.

Zdravnik ga opazuje mračnega obraza.

»Stoosemnajst,« reče oče Lavrentij. Ves se trese in neprestano premika osinele ustnice. »Stoosemnajst!«

»Kako mislite, pop?«

»Mrtvih — v Gospodu zaspalih — stoosemnajst jih je! Ah, ne, pozabil sem, dva saniteja sem pozabil: stodvajset! — Dobri Bog!«

»No, no, tako hudo ni! Saniteja tudi mrtva? Ni mogoče! Ušteli ste se, pop!«

»Vsi so mrtvi, vsi, ti pravim,« ga začne tikati oče Lavrentij. »Tudi tvoji saniteji! Sam sem jih videl. Stodevetnajst, stodvajset, stoenaundvajset! Gospod, daj njegovi duši mir in pokoj! ...«

»Nehaj, nehaj!« zavpije študent ves iz sebe in se trese v groznici.

Doktor ga skuša pomiriti.

»Kriste, Kriste! Nazadnje res še sam zblaznim,« mrmra študent z drhtečim glasom. »Oprostite mi, Ivan Kapitonovič, ne vzdržim več tukaj! Popolna norišnica!«

»Že dobro, že dobro! A kaj naj storim? Saj se tudi jaz komaj držim.«

Oče Lavrentij je snel obredno ogrinjalo z rame in ga žalostnega obraza suče v rokah.

Naenkrat stopi pred zdravnika, se zruši pred njim na kolena in prekriža roke na prsih; zaplaka kakor otrok, solza za solzo se mu udere po licih in se skriva v gosto brado, v njegovem bolnem glasu vibrira ganljivo mehak ton:

»Ivan ... Ivan Kapitonovič ... ljubi ... dobri ... pustite me proč ... pusti za Krista ... moja duša plaka ... toliko krščanske krvi prelite ... vse mrtvo, vse ... pusti me!«

Doktor mrmra nekaj nerazumljivega.

»Saj veš ...« jeclja oče Lavrentij, »njihov pastir sem, da, njihov pastir. 'Ne ubijaj!' S križem sem jim blagoslovil pot, v smrt sem jih blagoslovil. In sedaj ... Strme v nebo in vpijejo po maščenju in pravici. Brez odveze, brez svetega obhajila so odšli otroci božji. Ne zmorem več! Za božjo voljo, piši na oblast-nije. Rad bi v svojo vas nazaj, v Pjatickoje ...«

Oče Lavrentij prestane in posluhne.

Deževne kaplje začno bobnati po papirju na oknih. Vedno hitreje in močneje.

»Nevihta! — Kam naj spravim ranjence?«

Zakavkaško bojišče. Skalnata struga reke Tjerek.

»Nebo plače. Sam Gospod Sabaot se je razjokal nad nami,« reče oče Lavrentij in se pokriža ter začne moliti.

»Andrej Pavlič! Ali ste bili v divizijskem lazaretu? Kako ste opravili tam?«

Študent pogleda izpod plašča in odgovori kakor v sanjah:

»Da, bil sem tam in sem jim povedal.«

»No, pa?«

»Tam je vse prenapolnjeno. Ne dajo niti obvez. Pravijo: 'Če ste jih sprejeli, jih pa še sami preskrbite. Nas to nič ne briga in navsezadnje tudi nimamo zadostnega števila voz.' Tako pravijo!«

»To je pa že ... ti moj Bog, leže tukaj na golih tleh, prav kakor v močvirju, do-cela premočeni ...«

»Kaj bi tisto, Ivan Kapitonovič, saj je vseeno. M ... m ... meni je tako slabo ...«

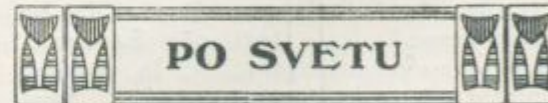
Doktor se vsede na zaboj in podpre glavo z rokami.

Oče Lavrentij se je zmuznil skozi vrata in sedi zunaj v dežju na kamenitem tlaku.

Pesem dežja se druži s hropenjem umirajočega oficirja. Skozi odprta vrata se vidijo ranjenci, ki leže na dvorišču. Čisto mirno leže in dež lije curkoma nanje in slabotni svit pojemajočega ognja jih obžarja krvavordeče ... Mračne, pošastne sence prihajajo iz kotov.

Dež bije ob tlak, monotono udarja ob streho.

Včasih zaziblje veter bronaste zvončke, ki so pritrjeni na oglih molilnice, da zazvenijo narahlo, melanholično, kakor da plava tiha tožba od božvekod skozi noč.

Svetovna vojska.

Kar se je že pred meseci dogodilo v Flandriji in Franciji, to se sedaj dogaja v Galiciji in na Rusko-Poljskem. Bitke so običale na mestu in se ne premaknejo. Med sovražnimi jarki, v katerih leže vojaki ukopani, je komaj par sto metrov razdalje; oddaleč je videti vse mirno, le krogle hite z ene strani na drugo. Če se kateri stranki posreči, da začne prodirati, si osvoji na dan le par korakov prostora. Topovi igrajo sedaj glavno vlogo; oni pripravljajo tla za prihodnje bitke, rušijo

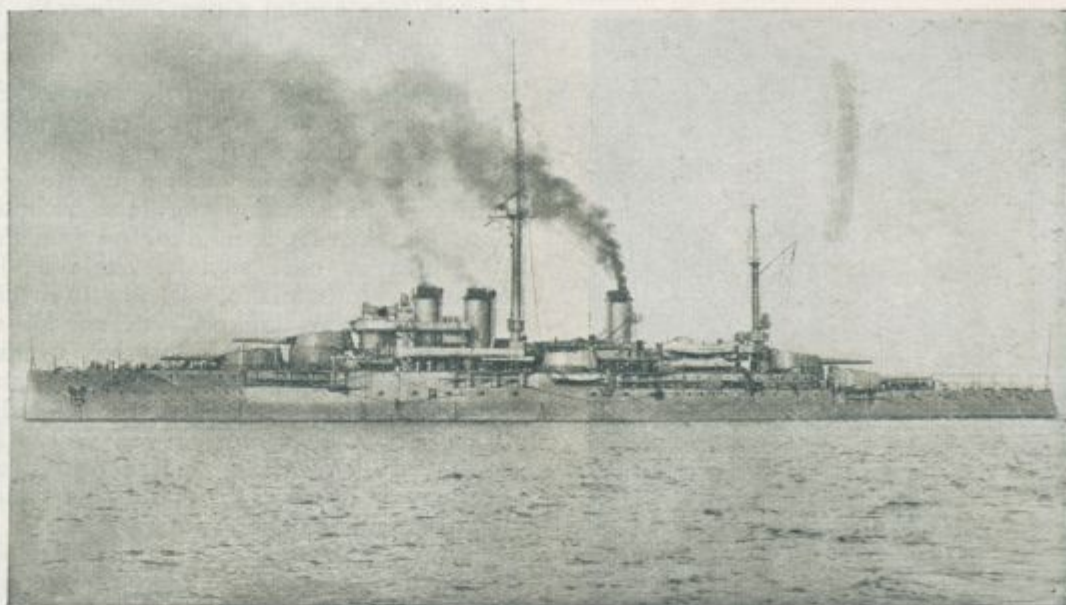
Turčija v vojski. Trije sinovi turškega sultana na obisku pri nemškem generalnem štabu.

utrjene sovražne postojanke in tako omogočujejo pehoti prodiranje. Bitka traja neprestano, toda bojišče se prav nič ne izpremeni.

Vendar so naše čete dosegle v Bukovini lepe uspehe. Rusi so nameravali na jugu obiti Karpate in priti po tej poti na Ogrsko. Naša bukovinska armada je to prodiranje ne le ustavila, temuč vrgla Ruse tudi nazaj ter zopet osvojila postojanko Kalibabo, s čimer je Rusom za nekaj časa vzeto upanje na nadaljnje prodiranje.

Tudi nemški pohod proti Varšavi se je zadnje tedne vsled neugodnega vremena ustavil; medtem so Rusi varšavske utrdbe izpremenili v nenavadno močne obrambne postojanke. Bolnišnice so v Varšavi tako prenapolnjene z ranjenci, da vse lahko ranjene prevažajo v notranjost Rusije.

Dne 23. januarja je nemško brodovje napadlo v Severnem morju angleško vojno brodovje. Razvila se je bitka na razdaljo 10 milj, ki je trajala tri ure; prvi so se umaknili Angleži. Nemci so izgubili eno oklopno križarko, Angleži pa — po nemških poročilih — eno oklopno križarko in dva torpedna čolna. Angleži te izgube tajé.

Francoska admiralna ladja »Courbet«, poškodovana od avstrijskega podm. čolna U XII.

Na zahodnem bojišču se po občutljivem francoskem porazu pri Suasonu ni dogodilo nič pomenljivega. Na srbski in črnogorski meji boji popolnoma počivajo.

Tem bolj so sedaj diplomati na delu. Države trojnega sporazuma so napele vse sile, da pridobe nevtralne države, zlasti Italijo, Rumunijo in Bolgarijo, na svojo stran; v ta namen ne štedijo denarja, podkupujejo liste in ustanavljajo nove časnike, ki naj bi v teh državah agitirali za vojsko. Kar se tiče Italije in Bolgarije, se je ta trud izjalovil. V Italiji vedno bolj pešajo stranke, ki so se navduševale za vojsko z Avstrijo, in mnogi poslanci, ki so bili prej pristaši vojske, so sedaj za nevtralnost. Prav tako se ni obnesla vojna agitacija na Bolgarskem in vse ruske vabe, ki naj bi zapeljale Bolgarijo, da se dvigne proti Avstriji, so ostale doslej brezuspešne. V doglednem času torej ni pričakovati novih vojnih zapletljajev.

Razširjajte 'Ilustrirani Glasnik'!

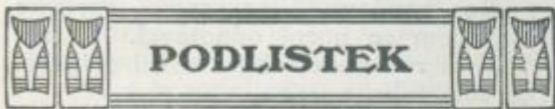

Avstrijski podmorski čoln U XII., ki je poškodoval francosko admiralno ladjo »Courbet«.

Ladja pred bitko.

V svetovni vojski smo doživeli že več pomorskih bitk, ki sicer niso bile odločilne, pa so se vendar častno končale za našo in nemško mornarico. Pred kratkim se je izvajala med Nemci in Angleži pomorska bitka v Severnem morju. Zato bo zanimivo izvedeti, kako se bojna ladja pripravi na tak boj.

Kadar poveljnik vidi, da utegne kmalu priti do boja, ukaže najprej, da se odstrani s krova vse, kar bi moglo biti topničarjem pri njihovem delu v napotje; zlasti se takoj spravijo v kraj vsi predmeti, ki se v slučaju, da jih zadene sovražna krogla, razbijejo in so vsled tega posadki sami nevarni. Drogovi, ki podpirajo streho, se položijo na krov ali se pritrdijo ob strani, ravno tako se odstranijo kljuge, na katerih visé čolni. Seveda morajo tudi vse vrvi, ki niso na krovu neobhodno potrebne, izginiti. Svetli zaklopi oken, ki so iz medi, in steklena pokrivala se spravijo v notranjost ladje ali pa se ob začetku prave bitke vržejo v morje. Namesto njih privijejo jeklene zaklopnice, ki vse odprtine trdno zapro. Vse stopnice in lestvice, ki služijo udobnosti, se denejo v spodnje prostore ali vržejo v morje. Razen tega je potrebno, da se vse posode z alkoholom,

PODLISTEK

Lepa Blanka.

Roman. Napisal P. Zacccone. — Prevel Josip Medic.

(Dalje.)

»Najbrže si je ime izpremenil.«

»Da, gospod kurat.«

»In kako se imenuje sedaj?«

»Sedaj se kliče gospod Morton.«

Komaj je Leon izgovoril te besede, se je tretji popotnik naenkrat zbudil, skočil in sedel bliže k njemu.

»Oprostite, gospod,« je dejal z angleškim naglasom, »ali niste izgovorili imena Morton?«

»Da, imenoval sem gospoda Mortona,« je odgovoril Leon začuden od tega nenadnega vprašanja.

»Torej ste morda poznali tega gospoda?«

»Poznam sicer človeka, ki nosi tako ime, pa dvomim, da bi bil ravno isti, ki ste ga poznali Vi.«

»Zakaj?«

»Že zato, ker gospod Morton, o katerem govorim jaz, ni Anglež.«

»Ali je to gotovo?«

»Popolnoma gotovo.«

»In vendar so vsi Mortoni iz Londona.«

»Razen tistega, o katerem govorim.«

»Čudno!«

»To ni tako čudno,« se je nasmehnil Leon.

»Kaj mislite s tem reči?«

»Samo to, da nosi morda človek, ki ga poznam, ime, ki ni njegovo.«

Mož rdečih las je zopet skočil.

»O, o!« je vzkliknil in oči so mu čudno žarele. »Stvar postaja vedno bolj zamotana! Zato mi ne boste zamerili, če bom nadaljeval z izpraševanjem.«

Pri teh besedah se je Leonovo čelo nagubalo in mladenič je začel natančneje opazovati svojega soseda. Toda v hipu, ko je hotel odgovoriti z vso oprez-

nostjo, ki se mu je zdela potrebna, se je vlak ustavil in ob vozovih se je razlegel klic sprevednikov: Fontenbló!

Anglež je nestrpnostno zamahnil z roko.

»Gospod,« je dejal Leonu, »tukaj moram izstopiti in tako mi žalibog ni mogoče nadaljevati najinega zanimivega razgovora; vendar mi dovolite, da Vas poprosim zadnje usluge.«

»Govorite, gospod! Kako uslugo bi Vam mogel izkazati?«

»Stvar je zelo enostavna: Rad bi vedel za Vaše ime in za mesto, kjer bi Vas mogel zopet najti.«

»Kako, da se tako živahno zanimate...«

»To Vam bom razložil kasneje.«

»Če Vam povem svoje ime, je pravilno, da zvem tudi jaz za Vašega.«

»O, gotovo! Glejte, to je moja vizitnica.«

Pri teh besedah je tujec podal svojo vizitnico, na kateri je bilo natisnjeno njegovo ime in stan. Leon je karto naglo pogledal in se je zdrznil.

Oproščeni koroški župnik Svaton in njegov zašgovornik ljubljanski odvetnik dr. V. Pegan.

terpentinom ali drugimi vnetljivimi tekočinami, ki so sicer varno spravljene na krovu, pomečejo v vodo, ker bi njih eksplozija utegnila ladjo uničiti. Jadra pomožnih čolnov se najprej pomočijo v vodo, potem se z njimi čolni ovijejo, da se varujejo pred ognjem. Vrhu tega opremijo

še vsak čoln spodaj s posebno mrežo, ki brani, da ne leté trske po krovu, če sovražna krogla čoln razbije.

Signalno moštvo je pripravljeno, da signale daje in sprejema. Platnice knjige, v kateri je ključ za signale, se obteže s svincem, da se vržejo v morje in potonejo, če bi se ladja slučajno morala sovražniku vdati, ker sovražnik nikakor ne sme dobiti ključa za naše signale. Zastava visi kolikor mogoče nizko, da je sovražnik ne odstreli tako lahko. Tudi spodaj se odstranijo vse stopnice in lestvice, ki niso neobhodno potrebne. Shrambe z jedilnim in drugim orodjem se denejo na dno ladje ali pa se vržejo v morje. Vsa vrata, ki so za vodo neprodorna, se morajo pred začetkom boja zapreti, če niso za občevanje na ladji nujno potrebna.

Glavni zdravnik uredi na ladji dvojce ali troje obvezovališč, vsakemu zapoveduje po en asistenčni zdravnik. Vsaka bojna ladja 1. razreda mora imeti vsaj tri zdravniške častnike; ruske ladje jih v vojski z Japonci niso nikoli toliko imele. Kje se urede obvezovališča, je odvisno od zdravnika. Miza, pri kateri obedujejo častniki, se navadno porabi kot operacijska miza; drugo obvezovališče je večinoma v ladijskem lazaretu, tretje pa pod varnostnim krovom, kamor sovražni streli ne zadevajo.

Ko so vse te priprave končane, je ladja sposobna za boj.

Darujte za „Rdeči križ“!

Razširjajte „Ilustrirani Glasnik“!

† Josip Skubic.

Rojen je bil v Paradišču pri Šmarju dne 12. oktobra 1890. Služil je kot rezervnik pri 17. pešpolku in je postal v vojski poddesetnik. Na bojišču pri Wolčadolni mu je sovražni šrapnel odtrgal glavo, vsled česar je 18. oktobra umrl. Bil je jako marljiv in priden fant in tudi dober družabnik.

† Ivan Tavčar

je bil rojen v Godnjah pri Dutovljah. Ko je doslužil vojaška leta in se vrnil domov, se je z veseljem oprijel svoje obrti, kamnoseštva; čez dve leti se je poročil. Odslej je živel v slogi in ljubezni s svojo malo družinico; edino veselje mu je bila soproga, otroci in starši. Bil je zelo skrben, bogaboječ gospodar in vnet cerkven pevec. Komaj pa je preživel 3 leta tako srečno, ga je domovina poklicala pod orožje.

Z bojišča je mnogokrat pisal svoji soprogi in staršem lepa tolažilna pisma, kakor more le človek, ki je vdan vsemu, kar Bog pošlje. Med drugim je večkrat v pismu opomnil: »To je vse božja volja; Bog nas ni ustvaril za veselje tega sveta, ampak da si zaslužimo srečno bodočnost.«

Padel je dne 22. vinotoka junaške smrti na severnem bojišču, zadet od krogle v glavo. Tvoj spomin, predragi Ivan, ostane vedno med nami!

Jožef Komar, uslužbenec Katoliške poddesetnik v 17. pp., Bukvarne v Ljubljani, padel pri Wolčadolni padel na sev. bojišču.

Josip Skubic, poddesetnik v 17. pp., Bukvarne v Ljubljani, padel pri Wolčadolni padel na sev. bojišču.

Četovodja Ivan Tavčar, padel na severnem bojišču.

Anton Bobnar, umrl vsled ran, dobljenih na severnem bojišču.

Franc Jemec, padel na severnem bojišču.

Jakob Tesovnik, padel na južnem bojišču.

Franc Bezljaj, padel na severnem bojišču.

»Prav,« je rekel in prikimal z glavo, »prav! Jaz se imenujem Leon Gotijé in bom od jutri stanoval v Tulonu.«

Mož z rdečimi lasmi ni nič več vprašal, marveč se je v zahvalo priklonil, stopil z vlaka in izginil na postaji.

V. Skrivnostna ovratnica.

Medtem ko so popotniki naglo zapuščali kolodvor in hiteli proti mestu, se je mož z rdečimi lasmi preril do uradnikov in je z vsiljivostjo in sitnostjo dosegel, da je smel celo v skladišče, kamor so bili znosili prtljago.

»Glejte,« je govoril, ko je ogledoval zavoje in kovčge, »jaz imam samo dva kovčga, a sta mi oba potrebna in bi mi bilo zelo sitno, če bi se izgubila. Kar je v zaboji, ni samo zelo dragoceno, temuč bi se tudi prav lahko ubilo... in glejte... če ne pogledam sam...« je govoril, toda naenkrat se je ustavil pred težkim zabojem.

»To jel To jel!« je vzkliknil veselo.

Njegovo živahno oko se je trudilo, da prebere naslov, katerega je nerodna roka okorno napisala na zaboj.

»Kako Vam je ime?« je vprašal skladiščnik, ki ga je vsled popotnikove vsiljivosti minevala potrpežljivost.

»Jaz sem gospod Balkam.«

»Potem se motite.«

»Kako? Zakaj?«

»Zato, ker je ta zaboj naslovljen: Gospod Thomas, Fontenbló.«

Gospod Balkam se je sklonil nad zabojem in bral.

»Saj res,« je dejal, »motil sem se... Premalo sem pazil, saj je oblika tega kovčga zelo različna od mojega. Toda še nekaj Vas moram prositi, če...«

»Le hitro, gospod!« je dejal skladiščnik nestržno.

Gospod Balkam je vzel iz denarnice novce od pet frankov in jih ponudil skladiščniku.

»Priatelj,« je rekel, »jaz nisem bogat, pa vedno pošteno plačam vsako uslugo, ki se mi stori.«

»S čim Vam morem postreči?« je vprašal skladiščnik, ki ga je dobra napitina malo potolažila.

»Če končam hitro svoje opravke tukaj, bom še nocoj odpotoval. V tem slučaju bi rad ponoči hitro dobil prtljago, ki jo bom tukaj pustil.«

»Vam bo gotovo na razpolago.«

»Saj spite v skladišču, ali ne?«

»Stražiti moram tukaj ta teden.«

»Potemtakem je vse v redu.«

»Če me boste potrebovali, potrkajte samo na okno.«

»Dobro... Na svidenje tedaj v kratkem in računajte na mojo hvaležnost.«

Gospod Balkam je odšel, paznik pa je začel urejevati prtljago, ki so jo bili prinesli z vlaka.

Sredi svojega dela in mnogih opravkov, ki mu jih je dajala njegova služba, je kmalu pozabil na moža z rdečimi lasmi, in ko je prišel večer, ni nič več mislil nanj.

Pripravil si je posteljo, vse uredil za radi nočnih vlakov in se je vlegel, nekaj trenutkov pozneje pa je že trdno spal.

Koliko časa je spal, je težko reči, gotovo je samo to, da se je mož čez nekaj časa zbudil, se preplašen vzdignil in obsedel na postelji. Zazdelo se mu je, da je

† Anton Bobnar

je umrl dne 29. decembra 1914. na Ogrskem v bolnišnici vsled ran, dobljenih na severnem bojišču. Rojen je bil l. 1883. na Fužinah pri Ljubljani. Pokojni je bil dober gospodar in kovaški mojster ter večletni član Katol. slov. izobr. društva in cerkven pevec pri D. M. v Polju, kakor tudi izvrsten igravec na društvenem odru. Bil je veren katoličan, ki se ni sramoval pokazati svojega prepričanja. Naj Ti bo rahla ogrska zemlja!

† Franc Jemec

je bil pridelen I. oddelku strojnih pušk 17. pešpolka. Prišlo je povelje, nesti razdaljno merilo v bojno črto; pri tem se je Jemec javil prostovoljno ter šel in se ni več vrnil. Padel je smrtno zadet od krogle in precej na mestu izdihnil. — Bil je pravi kranjski fant, vedno vesel in dobre volje, priljubljen pri svojih tovariših, katere je večkrat bodril in tolažil, češ, le potrpi, saj se vrnemo kmalu na Kranjsko. Svoje zadnje pismo je pisal svojim staršem, sluteč svojo bližnjo smrt. Vdan v božjo voljo je rekel: »Naj se zgodi, kar hoče, pripravljen sem na vse!« Počivaj mirno, vrli junak!

† Jakob Tesovnik.

V mnogih župnijah, skoro v vsaki, zahteva v sedanjem času domovina svojih žrtev. Tudi Sv. Ksaverij v Savinjski dolini žaluje že za junakom Jakobom Tesovnikom, ki je padel na južnem bojišču dne 7. novembra 1914. Ko so zazvonili

zvonovi, naznanjajoč njegovo smrt, se je marsikatero oko orosilo in slišal bi lahko marsikje besede: »Škoda za tako pridnega fanta!« Bil je res vrl mladenič. Zato je bil tako priljubljen med svojimi sestrami in starši, zato sedaj tako bridko občutijo njegovo izgubo. Za njim žaluje tudi ksaverijansko kat. izobr. društvo, katerega vnet pristaš je bil vedno in zadnje leto tudi odbornik. Bodi Ti lahka tuja zemlja, blagi mladenič, ki si moral v cvetu mladosti izdihniti svojo blago dušo!

† Franc Bezljaj

posestnik iz Spodnjega Kašla, rezervni prostak pri 17. pešpolku, je odšel na severno bojišče. Bil je ranjen 24. oktobra 1914. v glavo in potem ujet od Rusov. Te dni se je naznanilo župnišču v Dev. Mar. v Polju, da je ranjenec 28. oktobra 1914. v bolnišnici v Dobromylu na Ruskem umrl. Omenjeni je bil skrben oče in zapušča mlado ženo in tri nepreskrbljene otroke; od teh je eden, eno leto star, tudi pred kratkim umrl. Sedaj je ubogi, tako potrti vdovi umrla še njena mati. Pač nesreča: trije smrtni slučaj na enkrat. Padlemu junaku bodi blag spomin in lahka tuja zemlja!

† Ivan Tonh

narednik 17. pp. iz Štepanjevasi, je bil odlikovan na bojišču s srebrno hrabrostno svetinjo II. razreda. Slika predstavlja rajnega še kot četovodja. Rojen je bil 24. decembra l. 1887. na Brezovici pri Ljubljani. Nit življenja se mu je utrgala 27. no-

vembra 1914. na severnem bojišču. — Bil je nad vse priljubljen pri svojih tovariših ter zvest vojak domovini, kar nam priča zadnja dopisnica, ki jo je dobila žena rajnega: »Vaše blagorodje! — Naznanjam, da je narednik Ivan Tonh, iz Štepanjevasi, oženjen, padel v boju dne 27./11. 1914, v času med 2.—3. uro popoldne; od vseh tovarišev kar najbolj obžalovan je izdihnil svojo blago dušo. Njegovim ostalim iskreno sožalje! Vdani Gustav Kralj, Res. korp.« Mlad si žrtvoval svoje življenje in odšel v večnost.

Počivaj v miru, dragi Ivan!

† Albin Lampič

se je rodil 29. januarja 1888. l. v Štepanjevasi pri Ljubljani. Bil je vedno veselega značaja, čeravno mu je bila usoda nemila! Vesel je odhajal na bojno polje ter je tolažil svojo edino sestro Minko: »Ne žaluj, saj grem v boj za domovino!« Tudi je še pristavil: »Ako se tu več ne vidiva, na svidenje nad zvezdami, kjer ni bridkosti in težav!« — Uresničile so se njegove zadnje besede, Bog ga je poklical v boljše življenje. Padel je na severnem bojišču. Bil je ljub prijatelj svojim tovarišem in zvest junak do zadnjega izdihljaja! Lahka mu bodi tuja zemlja!

† Janez Mohorč

je bil rojen l. 1888. v Begunjah pri Lescah na Gorenjskem. Po dovršeni gimnaziji je vstopil v ljubljansko bogoslovje, kjer je dovršil tri letnike. V četrtem letu bogoslovja je začel dvomiti, ali ima duhovniški

Ivan Tonh,
padel na severnem
bojišču.

Albin Lampič,
padel na severnem
bojišču.

Janez Mohorč,
padel 8. sept. 1914.
pri Grodeku.

Franc Modic,
umrl vsled rane, do-
bljene na severnem
bojišču.

Avguštin Rojnik,
padel na severnem
bojišču.

Filip Fatur,
iz Zagorja na Pivki,
odlikovan s srebrno
hrabr. svetinjo I. vrste.

Oton Tutta,
oficial Kranjske hra-
nilnice, padel 8. sept.
pri Grodeku.

zaslišal nenavaden šum, nekaj hropenju podobnega, in kar je bilo še najbolj čudno, hropenje je prihajalo iz skladišča samega.

Mož je navel ušesa in poslušal.

Minilo je pet minut in šum se ni več ponovil.

»Sanjalo se mi je najbrže,« je rekel čuvaj potolažen ter zopet legel.

Pa v istem trenutku je zaslišal nov šum; razločil je natanko, da nekdo praska z nohti po steni skladišča. Sedaj se ni nič več obotavljal, marveč je skočil s postelje in prižgal svetilko.

Bil je močan in pogumen mož, in čeprav se ga je začel lotevati strah, je sklenil, da za vsako ceno odkrije vzrok teh nenavadnih, skrivnostnih glasov.

Obhodil je dvakrat ali trikrat skladišče, natančno pregledal vse kovčege in zaboje, ki so stali v njem, in se je zopet vrnil k svoji postelji, precej nevoljen, da ni mogel ničesar izslediti.

Naenkrat pa se je udaril po čelu, se nasmejal in stopil naglo k vratom.

Komaj jih je odprl, je zagledal pred pragom človeško postavo.

»Ah, glej!« je vzkliknil pomirjen. »Ali ste Vi, gospod Balkam?«

»Da, jaz sem,« je odgovoril mož z rdečimi lasmi. »Ali ste me čakali?«

»Da, in pobahate se lahko, da ste storili, kar se doslej še nikomur ni posrečilo: ustrašili ste me.«

»Jaz? Jaz?«

»Seveda, Vi! Kdo pač drugi?«

»Saj sem ravnokar prišel in nisem niti toliko časa imel, da bi potrkal.«

»Kako? Ali niste praskali po vratih?«

»Nikakor ne.«

»Potem je pa ta reč vendarle čudna.«

»Kaj se je zgodilo?«

Čuvaj mu je na kratko povedal, kaj je slišal, ali si morda domišljeval, da sliši. Medtem ko je pripovedoval, sta oba vstopila v skladišče.

»Vse to je zelo čudno, zares,« je rekel gospod Balkam, ko je paznik končal; »in si ne morete prav nič misliti, kaj je vzrok teh šumov?«

»Saj ga ves čas iščem!«

Prišla sta do mesta, kjer je zjutraj ležal zaboj, naslovljen na gospoda Thomas.

in komaj ga je gospod Balkam zagledal, je glasno zakričal.

»Kaj je?« je vprašal čuvaj.

»Poglejte!«

Paznik se je sklonil k zaboji in se je takoj zopet z grozo vzravnal.

»Moj Bog, saj teče iz zaboja kri!...« je vzkliknil.

»Zares, tudi meni se tako zdi. Vendar pa se nikar ne ustrašite preveč, prijatelj, in če hočete poslušati moj nasvet...«

»Kaj naj storim?«

»Ali so orožniki kje v bližini?«

»Orožniška postaja je le par korakov daleč.«

»Tako naznanite slučaj vodju postaje, ki naj obvesti državnega pravdnika; mi bomo medtem zaboj odprli...«

»Ali bi si Vi upali?«

»Pojdite, pojdite hitro in ne izgubite niti trenutka časa. Če se je zgodil zločin, bodite prepričani, da Vam bodo hvaležni za vneto, ki ste jo pokazali v tem slučaju.«

Čuvaj je takoj storil, kakor mu je svetoval gospod Balkam, in v teku ene ure so prišli zastopniki oblasti z zdravnikom

Ljubljana. Ranjenci v tobačni tovarni s strežniškim osebjem. Med njimi Marica dr. Košeninova (X) in zdravnik dr. Högl (XX).

poklic, in se je slednjič odločil, poiskati si svojim zmožnostim primernejšega poklica.

Z južnega bojišča.

Sanitejska postaja za strelno črto.

Vstopil je začetkom poletja 1913. kot praktikant pri c. kr. pošti v Ljubljani. Meseca oktobra 1913. je moral kot prostovoljec k vojakom v Celovec ter je odšel s pešpolkom št. 17 meseca julija skozi Ljubljano na severno bojišče. Ni se bal iti »za dom med bojni grom«, ker je bil vedno vdar v voljo božjo. V Ljubljani je nagovarjal svoje tovariše vojake, naj prejmejo svete zakramente, kakor je sam opetovano storil.

Padel je dne 8. septembra 1914. pri Grodeku, zadet v glavo. Počivaj mirno v tuji zemlji, dragi Ivan!

† Franc Modic.

Pokojni Franc Modic je bil rojen meseca januarja l. 1889. v Brestu, občina Tomišelj, fara Studenec pri Ljubljani. Bil je nadarjen, pošten in zaveden slovenski mladenič. Bil je član Gasilnega društva in izvrsten gasilec, ki ga bo društvo zelo pogrešalo. Imel je lepo prihodnost, kajti bil je vnet sadjerejec in izvrsten kmetovalec.

Bil je ranjen v Galiciji pri Grodeku. Podlegel je teškim ranam v neki bolnišnici na Ogrskem in umrl dne 14. septembra leta 1914.

Z južnega bojišča.

Avstrijski častnik pred svojim podzemnim stanovanjem.

† Avguštin Rojnik

je bil rojen 8. avgusta l. 1889. v Polčah pri Braslovčah v Savinjski dolini. Služil je pri 87. pešpolku pri III. odd. strojnih pušk. Malo je bil znan med širnim svetom, pa tembolj priljubljen med domačimi. Bil je vzoren mladenič, treznega duha, zvest prijatelj in podpiratelj dobrih društev. Živel je vzgledno in bil mnogim v izpodbudo. Edina njegova zabava — dobra knjiga in dober časopis. Zvest domovini je z živo vero v Vsemogočnega in s trdnimi upi na zmago z veseljem prijel za orožje.

Slutil je bližnjo smrt, ko je odhajaje rekel:

»Nikoli več ne bom tod hodil. Z Bogom, moji ljubi. Na svidenje nad zvezdami!« Iz zadnjega njegovega pisma, ki ga je pisal 16. avgusta, par besed: »Čutim, da se mi bliža zadnja ura; veliko bi Vam še rad povedal, pa žalibog zdaj je prepozno. Moje srce je polno sočutja do ljube, pa tako stiskane domovine.«

Nepozabljivi Gustl, počivaj mirno v zemljici tuji in kakor si rekel: Na svidenje nad zvezdami!

Zaboj so odprli in v njem našli truplo mlade žene.

Vsi so bili presenečeni. Samo Balkam je vse opazoval in poslušal brez najmanjšega razburjenja.

»Kako strašen zločin!« je dejal zdravnik; »ta ženska je bila očitno zaprta v kovčeg, preden je bila mrtva; zadušili so jo; to je grozno!«

»Ah, saj se nam bo gotovo posrečilo, da najdemo zločinca,« je pristavil drugi. »Ta gospa je bila še mlada; fina polt, bele roke, lepo in drago perilo — vse to priča, da je bila bogatega stanu; v kratkem bomo vedeli, kdo da je.«

Po teh besedah je gospod Balkam, ki se ves čas ni ganil, naenkrat stopil naprej in rekel:

»Oprostite, gospodje, da se vmešavam v Vaše delo, toda če mi dovolite, bi Vam mogel že sedaj nekatere stvari pojasniti.«

»Ali morda poznate to gospo?«

»Da, gospod, poznam jo.«

»Kdo je?«

»To je gospa Kuran, soproga državnega pravdnika v Londonu.«

Za nekaj trenutkov je zavladal med navzočimi molk začudenja; vse oči so bile uprte na gospoda Balkama.

»Ali morda poznate tudi zločinca samega?« je vprašal dalje uradnik.

»Ne, gospod, morilcev ne poznam.«

»To je slednjič vseeno, poskrbeli bomo že mi, da se najdejo. Vendar pa nam morete Vi izkazati še marsikatero uslugo; zato Vas prosim, da greste nemudoma z menoj v moj urad.« Balkam se je priklonil.

»V vsem Vam rad ustrezem,« je odgovoril. »Samo zdaj mi žalibog ne bo moč izpolniti Vaše želje.«

»Zakaj ne?«

»Čez eno uro bom odpotoval.«

»Kam ste namenjeni?«

»V Tulon.«

»To ne gre, to nikakor ne gre... Vi ste v našem slučaju zelo važna priča in...«

»Kadar Vam povem, kdo sem in zakaj grem v Tulon, mi boste gotovo radi dovolili, da odpotujem.«

»Kdo ste tedaj?«

Balkam je podal uradniku svojo vizitnico in mu je zašepetal par besed.

»Če je stvar taka,« je odgovoril uradnik, »Vas nikakor nečem zadrževati, toda upam, da se kmalu vrnete.«

»Čez teden dni se bom imel čast oglašiti v Vašem uradu.«

»Pojdite, gospod, in sreča naj Vas spremlja pri Vašem delu!«

VI. Kaznjenci.

Odzvonilo je poldne.

Solnce je razsipalo svoje sijajne žarke po tulonski luki; v tej svetlobi so blesteli kupi lesa in topovske krogle, razložene v lepem redu ob pristaniškem nasipu.

V senci topovskih lafet, ki so bile naložene v velikih piramidah, so v majhnih razdaljah spale gruče ljudi nesrečnih obrazov, oblečenih v rdečkasto obleko prisiljenec in pokritih s sivimi kapami.

To so bili prebivalci tulonske kaznilnice.

Nedaleč od vsake teh gruče je hodil gorindol jetniški paznik s puško na rami in palico v roki in je semintja nezaupno pogledoval tiste, ki so bili izročeni njegovemu varstvu.

(Dalje.)

Naši dragonci zajamejo oddelek ruske pehote.

Naš cesar.

Mnogi so se bali, da bodo težke skrbi in razburjenja vojnega leta ter velika odgovornost, ki jo nosi sedaj ne le naša armada, temuč še veliko več nje vrhovni gospod, izpodjedle življenjsko moč našega vladarja, da tolikokrat preizkušeni in od najhujših nesreč obiskovani starček ne bo kos zadnji in največji preizkušnji, zadnji in najhujši nesreči. Toda ta strah je bil nepotreben. Cesar ni te mesece, kar divja boj na naših mejah, le duševno in telesno bolj zdrav nego je bil v zadnjih treh letih, marveč se je celo tako okrepil, da ni v preteklem desetletju nikdar tako lahko in tako veliko delal, kakor dela v sedanjem težkem času. S tem je mnogo rečeno, kajti znano je, da je bil naš vladar ves čas svojega vladanja svojim podložnikom naravnost vzor neutrudnega, vztrajnega delavca.

Ker vstaja cesar zjutraj jako zgodaj — proti četrti uri že redno sedi pri svojem pisalniku — mu polože brzojavke, ki so ponoči prispale, zgodaj zjutraj na njegovo mizo. Po začetku vojske pa je vladar ukazal, naj z brzojavkami ne čakajo do jutra, temuč naj ga zbude ponoči.

V vseh dolgih letih vlade našega cesarja se ni nikdar tako jasno pokazalo, kako natančno pozna vojni gospod svojo armado, nje ustroj in sestavo, kako dobro se spominja vseh višjih poveljnikov, kot ravno v teh dneh. Med vojsko je bilo več generalov odstavljenih, več jih je bilo nanovo imenovanih — in vse te izpremembe so se izvršile po osebnih navodilih in ukazu cesarja samega.

Čeprav je delo, ki ga opravlja Franc Jožef dan za dnem, zelo veliko in zahteva vseh sil zdravega, krepkega moža, si cesar vendar želi vedno več dela. Vsi odličniki, ki so se mudili zadnje čase pri cesarju v Schönbrunn, ne morejo dovolj občudovati živahnosti in odločnosti, s katero vladar sedaj nastopa. V avdiencah se zanima za vsa, tudi neznatnejša vprašanja ter se ne peča le z zunanjo politiko, ki ima sedaj seveda prvo besedo, marveč tudi z notranjimi vprašanji Avstrije. Z največjim zadovoljstvom govori vedno o enotnosti, pristrčnem bratstvu avstrijskih narodov, ki je takoj zavladovalo; ko je bilo treba odbiti skupnega sovražnika, zlasti pa je poln hvale in občudovanja za svojo armado. Toda vladar se tudi ne obotavlja grajati, kar je graje

vredno in potrebno; v takih slučajih postane tako živahen in mladeniški, da bi podobne živahnosti duha nikoli ne prisodili sedemdesetletnemu, kaj šele osemdesetletnemu starčku. Vojska je našega cesarja dušno in telesno pomladila in okrepila; s popolnim mirom in zaupanjem v srečen konec gleda razvoj velikega boja. Tudi v svoji trdni veri na uspeh naših žrtev naj bi bil vladar vzor svojim podložnikom.

Sebastopolj.

(Spisal L. N. Tolstoj. Prevel I. P.)

(Dalje.)

IX.

Na poti v utrdbi je srečal Kalugin mnogo ranjencev. Ker je vedel iz skušnje, kako slabo vpliva na človeka v boju pogled na tak prizor, se ni ustavljal, ni ranjencev izpraševal, marveč si je prizadeval, da jih sploh ne opazi. V klancu je srečal vojaškega pismonošo, ki je dirjal iz utrdbi.

»Zobkin, Zobkin, postoj za trenutek!«

»No, kaj je?«

»Iz utrdbi?« — »Da.«

Ruski politični kaznjenci pri delu v Sibiriji.

»Kako je tam? Hudo?»

»O, strašno!»

In vojaški pismonoša je dirjal dalje.

Streljanje s topovi se je zopet začelo z vso močjo in Kaluginu je prišla v glavo jako navadna misel, misel na smrt. Pa Kalugin je bil samoljuben in obdarovan z lesenimi živci, bil je to, kar se z eno besedo imenuje: hraber. Ni se vdal prvemu čuvstvu in je jel samemu sebi dajati pogum. Spomnil se je nekega pobočnika, menda Napoleonovega, ki je, izročivši povelje za napad, z okrvavljeno glavo pridiral k Napoleonu.

»Vi ste ranjeni?» mu je rekel Napoleon. — »Oprostite, Veličanstvo, jaz sem mrtev,« je rekel pobočnik in na mestu padel mrtev s konja.

Njemu se je to zdelo jako lepo in mislil si je, da je tudi on malo podoben temu pobočniku; potem je udaril konja z bičem, se še bolj po kozaško postavil v sedlu, pogledal kozaka, ki je stoječ v stremenih dirjal za njim, in je popolnoma pogumno prijahal na kraj, kjer je moral stopiti s konja. Tukaj je našel štiri vojake, ki so sedeli na kanonih in kadili tobak.

»Kaj delate tukaj?» je zakričal nad njimi.

»Ranjenca smo odnesli, Vaše blagorodje, sedaj smo pa malo posedli, da se odpočijemo,« je odgovoril eden izmed njih, skrivajoč pipo za hrbtom in odkrivši se.

»Da se odpočijete! Hitro na svoja mesta!»

In je šel z njimi po jarku, vedno srečavajoč ranjence. Ko je prišel vrh klanca, se je obrnil na levo. Ko je napravil še nekaj korakov, je bil popolnoma sam. Blizu njega je prižvižgal kos bombe in udaril v jarek. Potem je zagledal drugo bombo pred seboj in zazdelo se mu je, da hiti naravnost proti njemu. Stekel je še kakih pet korakov in legel na tla. Ko se je bomba razletela daleč od njega, je bil strašno nevoljen sam nase in je vstal ter se ozrl krog sebe, če ga ni kdo videl. K sreči ni bilo nikogar.

Strah se ga je tako polastil, da se ni hotel umakniti drugemu čuvstvu. On, ki se je vedno bahal, da se ničesar ne boji, je pospešil korake in se skoro po tleh plazil po jarku.

»Oj, hudo je!» si je mislil. »Gotovo me ubijejo.« Čutil je, da težko diha in da se trese po vsem telesu; čutil se je samemu sebi, ali ni si prizadeval, da bi to čuvstvo premagal.

Naenkrat so se pred njim zaslišali koraki. Hitro se je stegnil, vzdignil glavo in pogumno porožljaj s sabljo. Sam sebe

ni spoznal. Ko se je sešel z ženijskim častnikom in pomorščakom in je prvi zakričal nad njim: »Vlezite se!» ter pokazal na svetlo točko bombe, ki se je svetleje in svetleje, hitreje in hitreje približevala in padla poleg jarka, je le malo in nehoté pod vplivom prestrašenega klica nagnil glavo in šel dalje.

»Vidiš, kako je pogumen!» je rekel pomorščak, kateri je mirno gledal padajočo bombo in s skušenim očesom preračunal, da njeni kosi ne morejo zadeti v jarek. »Še vleči se neče!»

Samo nekoliko korakov je Kalugin še imel prehoditi do dobro zavarovanega stana poveljnika utrdbe, kar se ga je zopet polastil ta neumni strah. Srce mu je močnejše bilo, kri mu je šinila v glavo in moral se je premagati, da pride do stana.

»Kaj si tako upehan?» je rekel general, ko mu je izročil povelja.

»Jako hitro sem šel, Vaša ekszellenca.«

»Ali hočete kozarec vina?»

Kalugin je izpil kozarec vina in prižgal cigareto. Boj je ponehaval; samo topovi so še močno grmeli z obeh strani. V generalovem stanu so sedeli samo general N., ki je bil poveljnik utrdbe, in še pet

častnikov, med njimi Praskuhin, ter so govorili o raznih podrobnostih poslednjega boja. Sedeč v prijazni sobi, prevlečeni z modrimi tapetami, opremljeni z divanom, posteljo, mizo, na kateri so ležali papirji, s stensko uro in sveto podobo, pred katero je gorela luč, gledajoč ta znamenja življenja ter debela bruna, iz katerih je bil narejen strop, in poslušajoč streljanje, ki se mu je v sobi zdelo slabotno, Kalugin kar ni mogel razumeti, da je moral dvakrat premagovati tako neodpušljivo slabost. Jezil se je nase in želel nevarnosti, da bi znova samega sebe poskusil.

»Kako me veseli, da si tukaj, stotnik,« reče pomorskemu častniku v štabnočastniški suknji, z velikimi brki in Jurijevim redom, kateri je ravno tedaj prišel v sobo prosit generala, naj mu da delavcev, da popravi strelno lini, ki sta se bili zasuli.

»Meni je general ukazal poizvedeti,« je nadaljeval Kalugin, ko je poveljnik baterije nehal govoriti z generalom, »ali morejo Vaši topovi streljati s kartečami.«

»Samo eden more,« je odgovoril glasno stotnik.

»Pojdiva vendar pogledat!»

»Stotnik je skremžil obraz in srdito zakričal.

(Dalje.)

Na prelazu Užok po ruskem porazu.

DOGODBE

Zvest svetovalec. Švedski kralj Karel XII., ki je v petnajstem letu zasedel prestol, je nekega dne jahal v spremstvu svojega strica, vojvode Holštajnskega, in nekaterih drugih gospodov. Po poti je družba naletela na visok kup drv. Vojvoda je svetoval mlademu kralju, naj poskusi priti s konjem preko te zapreke. Karel je bil takoj pripravljen. Ravno je hotel izpodbosti konja, ko priskoči grof Vahtmajster in mu reče:

»Nikar ne storite tega, Veličanstvo!«

Tedaj se je vojvoda Holštajnski razvnel:

»Kako se drznete braniti kralju, da stori, kar hoče?«

»Vaša prevzvišenost se lahko odloči za tak drzen poizkus, toda moj kralj naj tega ne stori!« mu je mirno odgovoril grof.

»Zdi se, da ne veste, s kom govorite!« je vzkliknil vojvoda besen.

»Vem,« se je glasil mirni odgovor; »govorim z vojvodom Holštajnskim. Moj kralj si pri takem drznem skoku lahko zlomi vrat. Ali mislite potem Vi, vojvoda Holštajnski, postati švedski kralj? Toda to se ne bo zgodilo, dokler se jaz imenujem Hans Vahtmajster.«

Tedaj je kralj obrnil konja in potrepal starca po rami:

»Ne, dragi moj, jaz ne bom skakal preko drv!«

ZDRAVSTVO

Božjastni krči se vračajo radi, bodisi pri otrocih ali odraslih. Tak otrok ali odrasel se ne sme vznemirjati in ne sme uživati težkih jedi, dolge poti, naporna dela niso zanj. Zelo preprosto, pa staro domače zdravilo za te krče je: Pokropi 2 litra ravno nabranih zrelih brinjevih jagod s $\frac{1}{4}$ l dobrega vina in počakaj, da se jagode napijejo vina. Kdor ima peč in peče kruh, jih dene v lončeni posodi v peč, ko se je kruh že spekel; kdor nima take peči, pa vtakni v neprethodo pečico. Ko so se jagode posušile in so še malo potne, jih vzemi vun in potrosi hitro s $\frac{1}{2}$ kg stolčnega sladkorja in za oreh stolčnega kadila, premešaj dobro in spravi v stekleni posodi. Jemlji na dan po 20 jagod dvakrat; treba je uživati več mesecev. — Dobro je tudi naslednje domače zdravilo: Na 1 liter belega vina deni $\frac{1}{8}$ litra soka vinske rutice in $\frac{1}{4}$ kg kandisa, to kuhaj, dokler se ne pokuha za polovico, in jemlji po žličko predpoldne in žlico popoldne. — Tudi lipov čaj potolaži božjast; uživaj ga dalje časa z medom.

Za vročino, ki prihaja od jeter, pij zjutraj in zvečer kupico mrzle (postane) vode, koplji se v rečnici, uživaj dosti endivije in cikorijske na olju. Maži se po drobu z jetrnim oljem, katero se tako priredi: Jetrnika, jetičnika, vrednika, kokolja naberi vsakega pest, dve pesti rožnih listov in tri pesti jelenovega jezika, razreži na drobno in zlij na to toliko olja, da pokrije ravno rože. V $\frac{1}{4}$ l vina namakaj dve žlici prahu santelovega lesa (v le-

karni) 8 dni, potem prevri v ponvi in precedi. Pretlači olje v vino, oboje dobro zmešaj. Ako je vročina v drobu, namoči krpo z oljem in deni obkladek na jetra.

Dobro zdravilo za slaba jetra. $\frac{1}{2}$ kg rozin potlači z valjarjem in deni v stekleno posodo, stolci 10 g rabarbare in $\frac{1}{4}$ kg kandisa, stresi to na rozine, vlij na to še par žlic rdečega vina, premešaj dobro in jemlji eno žlico pred kosilom, eno žlico pred večerjo.

Za hude bolečine v jetrih kuhaj na mleku laneno moko in gomilice in naredi obkladek. Če so jetra vroča, mora biti obkladek mlačen. Ko se posuši, deni drugega.

GOSPODINJA

Črn kruh. Na kmetih že vedo, kako se ravna s črno moko, v mestu pa je potreba, kupiti črno moko, razburila mnogo gospodinj. Pri nas ne znamo ceniti črnega kruha. Črna moka ima mnogo več redilnih snovi v sebi, ob črnem kruhu žive krepki ljudje; v večini nemških mest imajo pšeničen kruh samo za kavo, sicer uživajo le rženi kruh. Kdor je vajen tečnega rženega kruha ali zadnje moke, se čuti kar praznega, če je žemlje ali beli kruh. Na Nemškem je v navadi, da meljejo samo tri vrste moke, pri nas pa pozna vsak berač nulerice in »doppelt Auszug« — ravno v tistih družinah, ki bi si mogle iskati v kruhu telesne moči, vidiš ali si videl zelo redkoma črn kruh. Saj ga gospodinja ne sme zamesiti, ker se ji druge posmehujejo: »Črnega pa mi ne bomo.« — Pri peku je bilo ogledovanje, ko so prihajale po kruh, katera štruca je bolj bela in bolj visoka. — Zdaj je drugo ogledovanje. Vse toži, da so štruče nizke, da se razležejo, in mnogo bridkih solz kane na drugo črno štruco. Prej so se ozirali otroci drug na drugega, kdo ima lepši, bolj bel kos, bolj velik — zdaj se pojé kruh doma. Treba se je pa privaditi uživanju in peki črnega kruha — Bog, če ga bo dovolj!

S črnim kruhom se v mestu večkrat napačno ravna. Napačno je, da se zamesi navadno zvečer, vstaja vso noč in gre šele zjutraj v peč. Tačas se skisa in razleže. Moka je večinoma neposušena in potrebuje prav malo vode; gospodinja, ki je ni vajena, kvas kmalu prelije. Tudi vroča voda ni za črno moko; dočim je treba koruzno in ajdovo moko opariti in se zamesi ržena s precej gorko vodo, ne sme biti za črno pšenično vodo pregorka. Izkušnja bo tudi tu učiteljica. Kdor more, naj peče kruh doma, ker ni treba potem čakati na peč in mesiti ponoči. Sicer vsajajo peki tudi okrog desete predpoldne, pa tista peč ni tako huda. Če ne, je treba zamesiti ponoči, da kruh do jutra ne vzhaja preveč. Za zamešanje pripravimo vselej kvas posebe v loncu; za 6 vin. kvasu na 4 kg moke. Moko za peč presej že dan poprej v mentergo, da se osuši, naredi v sredi moke jamo, posoli in deni kumine. S primeroma gorko vodo razredči in raztepi kvas, zlij v jamo, prilij, kolikor je treba vode (vsaka moka ni enaka), naredi bolj trdo testo in gneti, dokler ni lepo gladko, pokrij in pusti, da vzhaja. Ko je vstalo, premesi takoj in naredi štruče. Ko so vstale, jih

posadi v pečico. Nekatere gospodinje denejo štruco v peč, ne da bi vzhajala. Druge zamesijo tako, da ne nastavijo posebej kvasu, toda kruh je najbolj rahel, če je vstal že prej kvas in je potem testo dobro vstalo. — Toplota ali vročina peči mora biti za črn kruh hujša, kakor za beli kruh. Kdor nima dobre pečice, naj se ne loti peke doma, kdor jo ima, naj zamesi tako, da speče, ko se kuha kosilo, da ni treba tratiti dragega kuriva. Glede zdravja je treba opomniti, da je črn kruh, posebno če je moker, prvi dan jako težak; gospodinja mora gledati iz zdravstvenih in varčnostnih ozirov, da ga reže drugi ali tretji dan po peki, sicer sveža štruca ne zaleže, v želodcu pa tiči. Pri tej draginji ne bo moglo mnogo mater nasititi otroke s kruhom; treba je deti malo več sladkorja v kavo, kar odleže za kos kruha.

Odhod vlakov iz Ljubljane proti

Dunaju . .	1217	1218	434			1135	311	*625
Zagrebu . .	1218		1125	311				
Trstu . . .	120		513	605		100	600	
Reki . . .	513	605			600			
Gorenjskemu	600			1130			630	
Kamniku . .	740	230		715				
Dolenjskemu	805	1257	636					
Vrhniki . .	725	118	725					* do Maribora.

Prihod vlakov v Ljubljano iz

Dunaja . .	1255		448	555	1011	1245	546	
Zagreba . .		448		1245	546			
Trsta . . .	1205	422		1127	251			1145
Reke . . .			1127	251			1145	
Gorenjskega	735		1116				820	
Kamnika . .	642	1100		615				
Dolenjskega	856		235	923				
Vrhnike . .	636	1035	540					* iz Maribora.

Ležeče številke pomenijo brzovlak, pokončne osebnostni vlak.

Knjigoveznica Katol. tiskovnega društva v Ljubljani, Kopitarjeva ulica 6

se priporoča za vsakovrstna knjigoveška dela

Krajevni znaki za „Orle“, kokarde in pentlje z napisi za društva se izgotavljajo v najkrajšem času po zmernih cenah.

Katoliška tiskarna II. nadstr.

Črtanje in vezanje vsakovrstnih poslovnih knjig

Razširjajte „Ilustrirani Glasnik“!

Blagor dela

doseže le tisti, ki gre s polno močjo in zdravjem na vsakdanje delo. Kdor pa trpi n. pr. na revmatičnih bolečinah ali na posledicah kakšnega prehlajenja, večidel ni zmožen, uporabiti svojo polno moč v delu.

Tu se izkaže preizkušeno, dobro domače sredstvo, kakor je Fellerjev fluid z zn. „Elsa-fluid“, mnogokrat kot zvest pomočnik, ustavi bolečine,

okrepča mišice in živce, in bi moralo biti vsled tega vedno pri hiši. Znana pesnica in pisateljica Paul Maria Lacroma plemenita Egger-Schmitzhäusen se je v nekem na lekarnarja Fellerja naslovljenem pismu tako-le izrazila: »Moram Vam povedati, kako neskončno dobro mi je storil Vaš po baronici Freytagh dobljeni fluid z zn. „Elsa-fluid“ za mojo nevalgijo obraza. Sprejmite iz velike množine v najtoplejšo hvaležnost zavezanega človeštva najtoplejšo zahvalo itd.“ Tisočere enakih izjav iz vseh krogov govore o blagonosnem, zdravilnem, marsikako bolečino odstranjujočem vplivu tega domačega sredstva, od katerega se dobi 12

malih, 6 dvojnih ali 2 specijalni steklenici franko za 6 kron od dvornega lekarnarja Feller v Stubici, Elsaplatz št. 331 (Hrvatska).

Tudi drugi Elsa-izdelek, in sicer Fellerjeve odvajalne rabarbara-kroglice z zn. „Elsapillen“, moremo iz izkušnje priporočati, kajti odkar jih rabimo, imamo popolnoma zdrav želodec in dober tek, urejeno odvajanje in nobenih želodčnih bolečin. Da se tudi ta izdelek, od katerega stane 6 skatlic franko 4 krone 40 vin., pristen dobi, naslovi naj se na lekarnarja Feller v Stubici, Elsaplatz št. 331. (Hrvatska).

— — — f.

Boj za karpatski prelaz.

Koža postarana. Umivaj se z deževnico ali skuhaj žlico boraksa na 1 litru kropa in se s tem umivaj; potem natiraj obraz s sledečim mazilom: 3 g benzoeve tinkture, 2 g boraksa, 1 g milnega cveta, 3 g glicerina, 20 g lanolina, 10 g zlate kreme, 3 g sladkega mandljevega olja, 0.5 g pomorancega olja in 0.5 g klinčkovega olja. — Takoj po umivanju ne hodi ne k ognju, ne na zrak.

Da kovina ne zarjavi, zmešaj enake dele terpentina in belega voska, namoči vanj platneno cunjo in namaži vse kovine. To je posebno potrebno za kmetijsko orodje, ki stoji čez zimo.

Napisi na steklenicah se drže najbolje, če jih prilepiš s stepenim beljakom; ta lep drži tako dobro, da je treba namakati steklenico dolgo v topli vodi, ako se hoče papir odlepiti.

DROBIŽ

Pomanjkanje petroleja. Petrolej je že sedaj zelo drag, in če bo vojska še kaj časa trajala, bo treba od dne do dne bolj varčevati z njim. Kako naj si pomagamo? Nekateri so nasvetovali, naj bi zopet vpeljali trske, kakor so jih žgali naši dedje v dolgih zimskih večerih, toda zdi se, da so sedaj ljudje preveč navajeni na svetlo luč in preveč odvajeni dima, da bi mogle trske zopet priti v navado. V nekaterih vaseh si že sedaj drugače pomagajo. Sosedji se zbirajo v eni sami hiši in tako gori ena sama petrolejka za več družin. Vsak večer menjavajo hišo, kjer se zbirajo, in tako ni nihče oškodovan, pač pa vsakdo, nekaj pri-

hrani. Vrhutega ima ta navada tudi dobro stran, da ljudi zblizuje in sprijaznjuje med seboj — in medsebojne pomoči ter prijateljstva naš čas še prav posebno zahteva.

Dolgo spanje. V neki bolnišnici leži ranjenec, ki so ga prepeljali s severnega bojišča in ki že skozi dvanajst dni neprenehoma spi. Zdravnikom se doslej še ni posrečilo, da bi ga zbudili. Med spanjem je ranjenec dobil pljučnico in jo srečno prebolel. Strokovnjaki se seveda živahno zanimajo za ta nenavaden pojav.

Špirit za gorenje izgubi svoj neprijetni vonj, če deneš vanj za grah vinskega kamna, sode ali oksalne kisline.

Tiska in izdaja Katoliška tiskarna v Ljubljani.
Odgovorni urednik Josip Klovár.